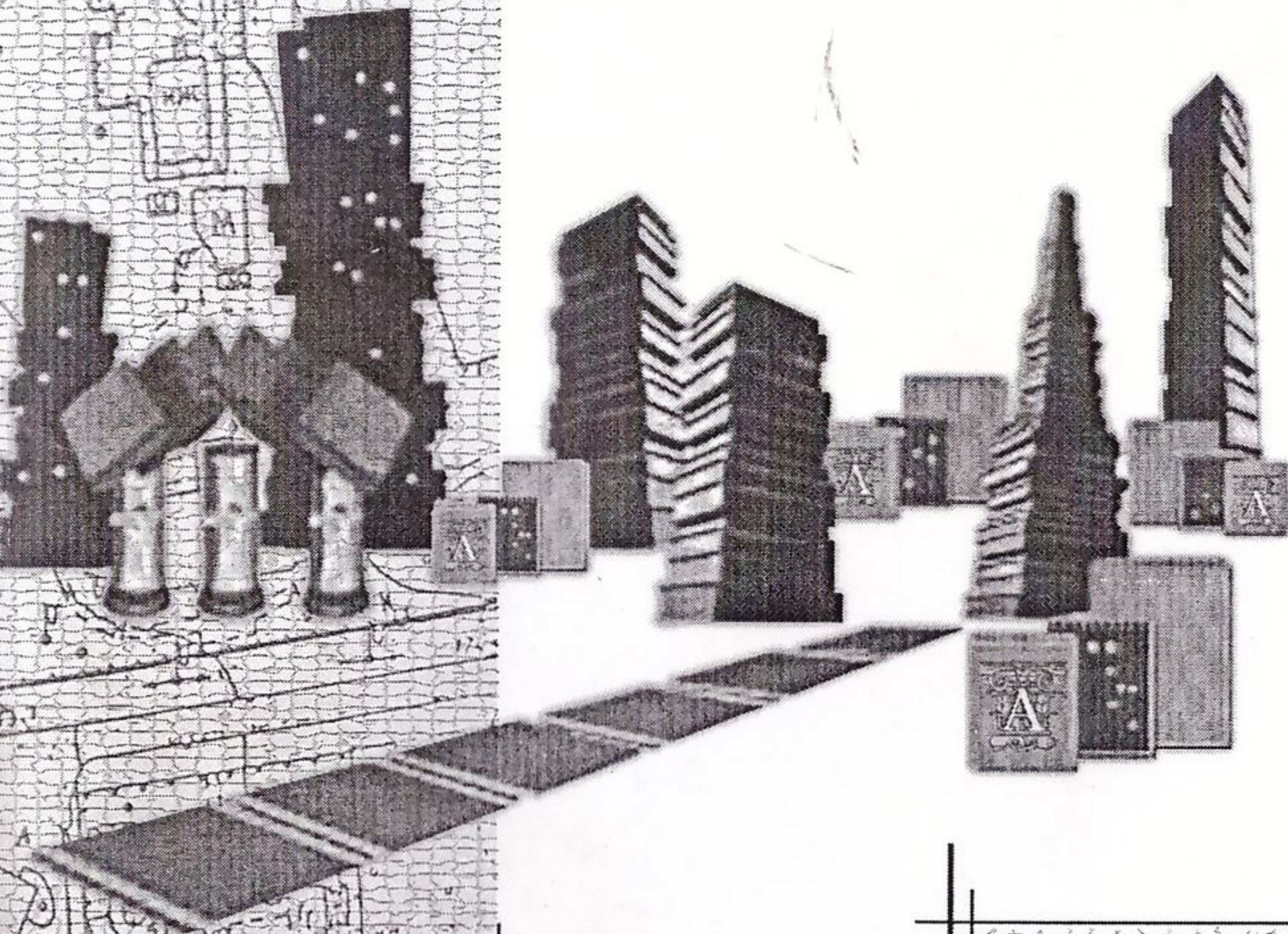


МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І
НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ
АВІАЦІЙНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

№3

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА



КИЇВ 2010

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Науково-технічний збірник

Заснований у 2009 році

Випуск № 3

Київ НАУ 2010

Проблеми Розвитку міського середовища: Наук.-техн. збірник / - К., НАУ, 2010. - Вип. 3. - 196 с. Українською та російською мовами.

В збірнику висвітлюються проблеми теорії і практики архітектури, містобудування, територіального планування, будівництва.

Проблемы развития городской среды: Научно-технический сборник / -К., НАУ, 2010. - Вып. 3. – 196 с. На украинском и русском языках

В сборнике освещены проблемы теории и практики архитектуры, градостроительства, территориального планирования, строительства.

Головний редактор- відповідальний секретар - члени колегії:	Омельяненко М.В., доктор технічних наук; Степанчук О.В., кандидат технічних наук; Бевз М.В., доктор архітектури, Верюжський Ю.В., доктор технічних наук, Габрель М.М., доктор технічних наук, Дьомін М.М., доктор архітектури, Єжов В.І., доктор архітектури, Клюшниченко Є.Є., доктор технічних наук, Ковальов Ю.М., доктор технічних наук, Ковальський Л.М., доктор архітектури, Кузнецова І.О., доктор мистецтвознавства, Куцевич В.В., доктор архітектури, Мироненко В.П., доктор архітектури, Панченко Т.Ф., доктор архітектури, Плоский В.О., доктор технічних наук, Проскураков В.І., доктор архітектури, Слепцов О.С., доктор архітектури, Тімохін В.О., доктор архітектури, Уреньов В.П., доктор архітектури, Штолько В.Г., доктор архітектури.
---	---

Рекомендовано до видання вченою радою Національного авіаційного університету, протокол № 8 від 23 червня 2010 року.

На замовних засадах

СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК СЕРЕДОВИЩА СПІЛКУВАННЯ

У статті розглянуто архітектуру міського середовища як середовища спілкування, визначена його семантична означеність, проаналізовані проекти створення міського середовища як середовища спілкування 1980-х років.

Ключові слова: архітектурне середовище, міське середовище, семантика середовища.

Постановка проблеми. Багато публікацій, монографій, тем конференцій, а також зростаюча кількість кафедр вищих навчальних закладів за напрямками підготовки студентів «Дизайн архітектурного середовища» («Архітектура») і «Дизайн середовища» («Дизайн») останнім часом свідчать про актуальність даного питання. І справді, естетична складова сьогоденного, особливо міського архітектурного середовища подекуди не просто потребує негайного втручання, а й принципово іншого, нового підходу до його вирішення, оскільки, прийоми та засоби естетизації, вироблені та застосовані ще за радянських часів, у сучасному аспекті не спрацьовують. Проте, якщо розглядати період так званої «паперової архітектури» 1980-х років у СРСР, то можна дійти висновку, що багато чого корисного, цікавого, прогресивного та новаторського для дизайну архітектурного і особливо міського середовища було вироблено ще тоді, але не знайшло свого втілення і до сьогодні.

Отже, метою даної статті є аналіз міського середовища як середовища спілкування, визначення його семантичних особливостей у цьому аспекті, а також аналіз конкурсних проектів за даною тематикою 1980-х років у СРСР.

Результати роботи. Міське архітектурне середовище – це семантично означений простір, наповнений символікою, де кожна архітектурна будівля є повідомленням у просторі та часі. Її споживач – людина – поєднує в собі функції сприйняття, аналізу, обробки та зберігання інформації. Саме простір є основною ознакою архітектури, і його оцінка без певного емоційного забарвлення людини майже неможлива [5].

Всю інформацію, яку отримує споживач від міського простору, можна розділити на інформацію, отриману безпосередньо від архітектурних елементів самого простору (будівель, їх деталей, вулиць, площ, озеленення, малих архітектурних форм, творів мистецтва тощо) та інформацію, створену навмисно, задля самої інформації (реклама, пропаганда, інформаційні знаки, символіка тощо). Якщо першу споживач повинен самостійно опрацювати і розкодувати, то друга надається в готовому вигляді та не потребує

додаткових зусиль з боку споживача. Саме цей, другий, вид інформації деякі дослідники архітектурної семантики називають «шумом», який погіршує сприйняття архітектурного простору і його об'єктів зокрема [4].

Крім усіх відомих функцій міський простір повинен спонукати до спілкування. «Необхідно відтворити громадські простори так, щоб там можна було розвинути почуття спільноти громади у самодіяльних заходах» [2, с. 17].

І в цьому сенсі варто виділити два види простору для спілкування – відкритий і закритий. Закритий включає в себе східцеві клітини, площадку біля дверей у під'їзд, двір; відкритий: група будівель чи житловий квартал, вулиця, площа, парк. Кожен із цих рівнів має свій набір семантичних кодів, символів, ознак, які творять простір, що спонукає до спілкування.

Сама ж комунікація може бути як вертикальною, що сполучає всі елементи закритого простору, так і горизонтальною, що включає «нанизаність» елементів відкритого простору. У кожному з цих видів простір має свій набір елементів і кожен з них має свою семантичну означеність. Так, якщо вертикальна комунікація характеризується доволі обмеженим простором та набором елементів, то горизонтальна, навпаки, має значний простір, який може розширюватись у подальшому і, відповідно, набір елементів буде значно більшим.

Дана тема не є новою. У період так званої «паперової архітектури», у 1980-х роках журнал «Архитектура СССР» оголосив конкурс на проект Центру дозвілля та спілкування житлового комплексу (рис. 1, 2, 3).

Тема конкурсу, що здається на перший погляд достатньо зрозумілою та звичною, насправді дуже складна. Дійсно, створення мікрорайонного центру спілкування на базі житла, як показала практика кінця ХХ ст., майже неможливе, оскільки, оперуючи в основному жорсткою функціональною програмою, вдається створити лише так званий центр обслуговування місцевого значення. Водночас відомо, що сталі форми спілкування городян відбуваються на більш високому рівні й організуються, як правило, навколо якихось загальних інтересів або суто професійних проблем. При цьому середовищем, що найбільш придатне для проведення дозвілля та спілкування, є центр міста, який надає найбільший вибір видів такої діяльності за інтересами, та відповідає загальноприйнятим уявленням про людський масштаб і затишок. Тому не стільки центр спілкування, скільки створення у нових житлових утвореннях міського середовища з його невеликими площами, звивистими пішохідними вулицями прагнули запропонувати автори більшості представлених проектів.

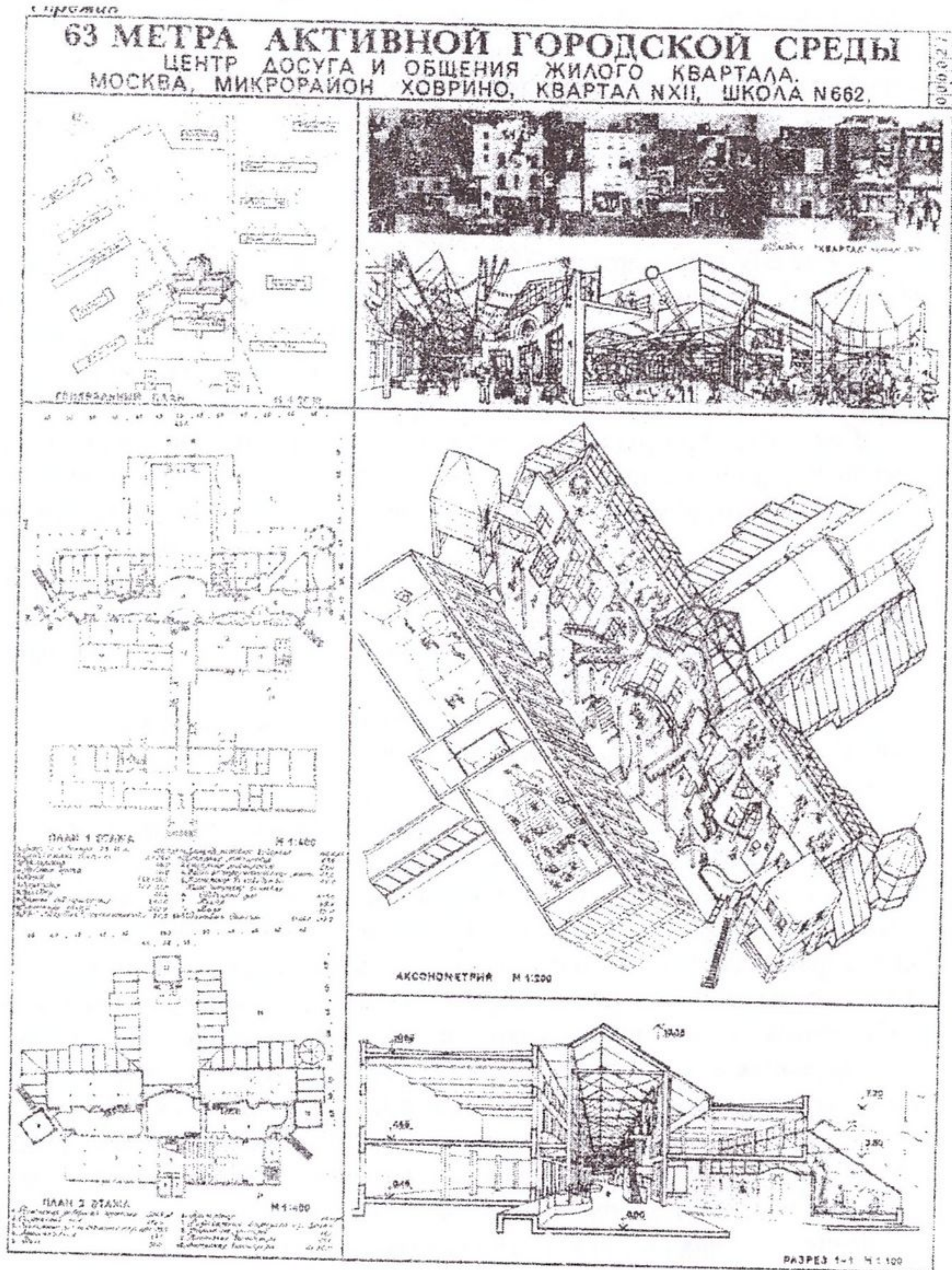


Рис. 1. Конкурсний проект центру дозвілля і спілкування. І премія. Арх. О.Асадов, М.Асадова. Москва, 1984 р.

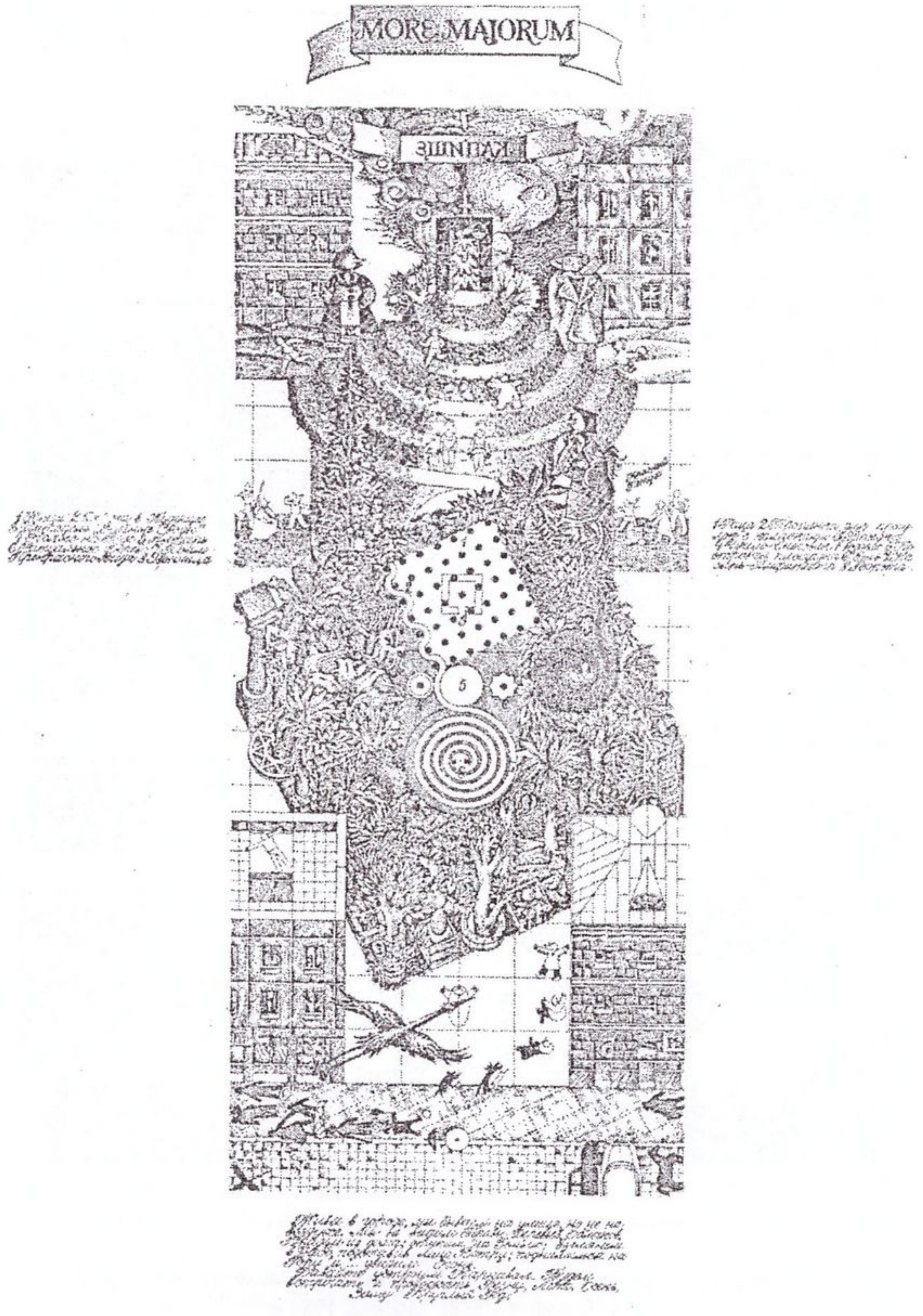


Рис. 2. Конкурсний проект центру дозвілля і спілкування. III премія. Арх. К.Вронський. Москва, 1984 р.

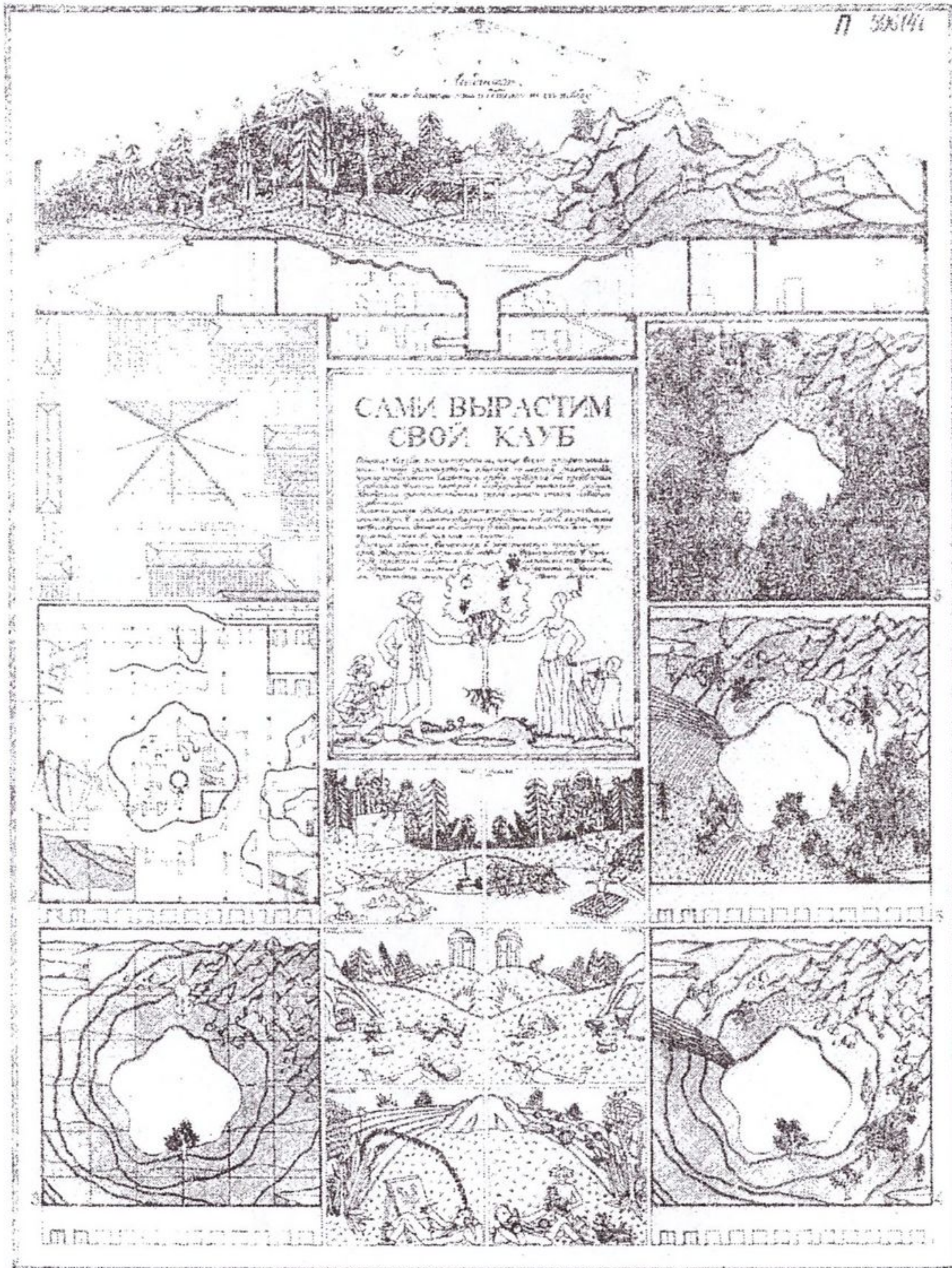


Рис. 3. Конкурсний проект центру дозвілля і спілкування. Заохочувальна премія. Арх. М.Белов, А.Савін. Москва, 1984 р.

Значна кількість проектів базувалася на ідеї вдосконалення навколишнього середовища, благоустрою території, створенні помітних акцентів природного ландшафту, які б запам'ятовувалися.

Багато проектів ґрунтувалися на розумному використанні історичної забудови, що збереглася, або окремих споруд, пропонувалася активна реконструкція існуючих будівель.

Значна кількість авторів прагнула запропонувати не тільки архітектурно-просторове рішення, а й визначити головну ідею, що лежить в основі спілкування людей, випадково об'єднаних місцем проживання. Що це: простір сходової клітини? спільне вирощування саду? споглядання одного для всіх ландшафту? виховання дітей? будівництво спільно та своїми силами загального гаража, клубу? Такі різноманітні та важко порівнювані за спрямованістю проекти, виконані переважно у надзвичайно цікавій і різноманітній техніці графіки, вказали на складність і невизначеність тих чинників, від яких залежить простір для спілкування між людьми (рис. 1, 2, 3).

Отже, на основі вищевикладеного, можна дійти висновку про те, що архітектурне міське середовище – це семантично означене середовище, яке має певну ієрархічну структуру. Від цієї структури залежить набір елементів, які виступають знаками-символами, кодами та носіями певної інформації. Створення ж середовища саме для спілкування потребує подальшого вивчення його структури та семантичних особливостей.

Список використаних джерел

1. Костенко А.Я. Средства информации в архитектуре / А.Я. Костенко. – К.: Будівельник, 1984. – 168 с.
2. Посацький Б.С. Простір міста і міська культура (на зламі ХХ – ХХІ ст.): [монографія] / Б.С. Посацький. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2007. – 208 с.
3. Семиотика города и городской культуры (Петербург): Труды по знаковым системам / Под. ред. А.Э. Мальц. – Вып. 18. – Тарту: ТГУ, 1984. – 139 с.
4. Середюк И. Восприятие архитектурной среды / И. Середюк. – Львов: Выща школа, 1979. – 167 с.
5. Страутманис И.А. Информативно-эмоциональный потенциал архитектуры / И.А. Страутманис. – М.: Стройиздат, 1978. – 248 с.
6. Центр досуга и общения жилого комплекса // Архитектура СССР. – 1984. – № 11-12. – С.48-58.

Аннотация

В статье рассмотрена архитектура городской среды как среды общения, определена ее семантическая обозначенность, проанализированы проекты создания городской среды как среды общения 80-х годов XX века.

Ключевые слова: архитектурная среда, городская среда, семантика среды.

Annotation

Architecture of city environment as environments of intercourse is considered in the article, certain him semantic marked, analysed projects of creation of city environment as environments of intercourse of 1980th.

Keywords: architectural environment, city environment, semantics of environment.

ЗМІСТ

Багацька О.М. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЕВ'ЯНИСТИХ ЛІАН В МІСЬКИХ НАСАДЖЕННЯХ РІЗНОГО ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ	3
Вершинин В.И. ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ АРХИТЕКТУРНОГО ФОРМИРОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННОСТИ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ	11
Водзинський Є.Є. ЕКОЛОГІЯ КУЛЬТУРИ ІСТОРИЧНОГО МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ІСТОРИЧНИХ ЛАНДШАФТІВ.....	20
Глаголева К.В., Чернявський В.Г. ОСОБЛИВОСТІ КОЛІРНОГО ВИРІШЕННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ДОШКІЛЬНИХ ДИТЯЧИХ ЗАКЛАДІВ	27
Гнатюк Л.Р., Харченко Т.В. ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ІНТЕР'ЄРУ БІБЛІОТЕК	33
Гущина О.В., Бармашина Л.М. ВПЛИВ АРХІТЕКТУРНИХ ОБ'ЄКТІВ НА ПСИХОЕМОЦІЙНИЙ СТАН ЛЮДИНИ	41
Захаров Ю.И., Саньков П.Н., Захаров В.Ю., Ткач Н.А., Картышев О.А. ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ШУМОВОГО РЕЖИМА ГОРОДСКОЙ ЗАСТРОЙКИ С УЧЕТОМ ДЕЙСТВИЯ АВИАЦИОННЫХ ИСТОЧНИКОВ	49
Зацеркляний М.М., Столевич Т.Б., Зацеркляний О.М. РАДОНОВА ПРОБЛЕМА В ЕКОЛОГІЇ І ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я	56
Зібцева О.В., Лотоненко Ю.О. ОЗЕЛЕНЕННЯ м. КИСВА: ПРОБЛЕМИ ТА АКЦЕНТИ	63
Іванова Л.С. БУДИНОК З «ІНТЕЛЕКТОМ» ЧИ «РОЗУМНИЙ ДІМ»: ІСТОРІЯ, РОЗВИТОК, ПЕРСПЕКТИВИ	69
Клюшніченко Є.Є. АДАПТАЦІЯ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ДО ДІЇ ЕКСТРЕМАЛЬНИХ СИТУАЦІЙ	77

Лінда С.М.

ЕКОЛОГІЧНА АРХІТЕКТУРА: ВИТОКИ І РОЗВИТОК 83

Малютенко Н., Бармашина Л.

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ
СТРУКТУРИ СПОРТИВНИХ КОМПЛЕКСІВ З УРАХУВАННЯМ ПОТРЕБ
ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ ФІЗИЧНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ..... 100

Никоненко Т.М., Гнатюк Л.Р.

ФІЛОСОФСЬКА КОНЦЕПЦІЯ «ЕКОЛОГІЇ ДУШІ» ПАЛАЦО-
ПАРКОВОГО АНСАМБЛЮ Д.ТРОЩИНСЬКОГО В КАГАРЛИКУ НА
КИЇВЩИНІ (1806-1811) 109

Олексійченко Н.О., Сагайдак С.І., Лесюк А.М.

АДАПТАЦІЯ ЛИПИ СЕРЦЕЛИСТОЇ В УРБОЕКОСИСТЕМІ м. КИЄВА . 118

Осиченко Г.О.

ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ КОМПОНЕНТІВ В АРХІТЕКТУРНОМУ
ФОРМОУТВОРЕННІ..... 124

Піхало О.В.

РОЛЬ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ В УРБОГЕННИХ УМОВАХ м. КИЄВА . 132

Рябченко Т.О.

ДИНАМІКА ПАСАЖИРОПОТОКУ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ
УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ АЕРОПОРТУ «БОРИСПІЛЬ» м. КИЇВ)..... 137

Селиванов О.І.

ОСВІТНЬО-ДЕМОНСТРАТИВНІ ФУНКЦІЇ ЦЕНТРІВ ДОСЛІДЖЕННЯ
АЛЬТЕРНАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ 142

Третяк Ю.В.

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПОВНОЦІННОГО АРХІТЕКТУРНОГО
СЕРЕДОВИЩА ПЕНІТЕНЦІАРНИХ ЗАКЛАДІВ 149

Трошкіна О.А.

СЕМАНТИЧНИЙ АСПЕКТ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА ЯК
СЕРЕДОВИЩА СПІЛКУВАННЯ 158

Устінова І.І., Козятник І.П.

МІКРОКЛІМАТ У КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ МІСТ 165

Хрипун Т.М., Русаков І.О.

СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ОРГАНІЗАЦІЮ РОБОЧОГО МІСЦЯ..... 172

Шебек Н.М.

ШЛЯХИ ГАРМОНІЗАЦІЇ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА..... 180

Шевченко Л.С.

ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ МІСЬКОГО
СЕРЕДОВИЩА..... 190

Наукове видання

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Науково-технічний збірник

Випуск 3

Має свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації в Міністерстві юстиції України (серія КВ №15107-3679Р від 01 квітня 2009 року).

Адреса редколегії: м. Київ, проспект Космонавта Комарова, 1, корпус №4, кімната 207.
Тел.: 406-73-93.

Підписано до друку 23.06.2010. Формат 60x84/16

Обл.-вид. арк. . Тираж 150. Зам. № 65

КП „Корецька друкарня”